

De Staatssecretaris van Justitie
Mw. Mr. N. Albayrak
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Afdeling Ontwikkeling

bezoekadres
Kneuterdijk 1
2514 EM Den Haag

correspondentieadres
Postbus 90613
2509 LP Den Haag

t (070) 361 97 23
f (070) 361 97 46
www.rechtspraak.nl

datum 15 mei 2008
contactpersoon mw. mr. R.M. Driessen
doorkiesnummer 070 - 361 9852
faxnummer 070 - 361 9746
e-mail R.Driessen@rechtspraak.nl
ons kenmerk UIT 12564 ONTW / RMD
uw kenmerk 5531015/08/DVB
cc
onderwerp Advies inzake beleidsbrief Naar een effectievere asielprocedure
en een effectiever terugkeerbeleid

Geachte mevrouw Albayrak,

Bij brief van 15 februari 2008, met bovengenoemd kenmerk verzocht u de Raad voor de rechtspraak (de “**Raad**”) advies uit te brengen inzake de beleidsbrief “Naar een effectievere asielprocedure en een effectiever terugkeerbeleid”¹ (de “**beleidsbrief**”).

In de beleidsbrief worden aanpassingen voorgesteld om te komen tot een effectievere asielprocedure en een effectiever terugkeerbeleid. De Raad wordt thans in de gelegenheid gesteld om te bezien welke gevolgen de beleidsvoorstellen voor de rechterlijke organisatie heeft. De Raad hecht er zeer aan dat te zijner tijd ook de aanpassingswetgeving ter advisering aan de Raad zal worden voorgelegd.

Gehoord de gerechten, adviseert de Raad als volgt.²

Advies

Verbetering van de asielprocedure

In de beleidsbrief wordt gesproken over de algemene asielprocedure (in plaats van de AC-procedure) en de verlengde asielprocedure (in plaats van de normale asielprocedure). In die gevallen waarin zonder tijdrovend onderzoek op zorgvuldige wijze kan worden vastgesteld dat de aanvraag kan worden

¹ Versie 11 januari 2008, kenmerk 5525460/08/DVB

² De Raad voor de rechtspraak heeft op grond van artikel 95 Wet op de rechterlijke organisatie een wettelijke adviestaak met betrekking tot nieuwe wets- en beleidsvoorstellen die gevolgen hebben voor de rechtspraak. De adviezen worden vastgesteld na overleg met de gerechten. De Raad voor de rechtspraak is een adviescollege in de zin van artikel 79 en 80 van de Grondwet. Bij het opstellen van zijn adviezen beoordeelt de Raad de voorgenomen wet- en regelgeving in het bijzonder op de gevolgen voor de organisatie en de werklust van de gerechten en op de (praktische) toepasbaarheid en uitvoerbaarheid. Rechters zijn bij de behandeling van individuele zaken niet gebonden aan de inhoud van de wetgevingsadviezen van de Raad voor de rechtspraak.

datum 15 mei 2008
kenmerk UIT 12564 ONTW / RMD
pagina 2 van 4

afgewezen of ingewilligd, is en blijft afdoening in de snelle algemene asielprocedure aangewezen. De zaken waarop een zorgvuldige beslissing in de algemene asielprocedure niet mogelijk is, bijvoorbeeld omdat nader onderzoek nodig is of een besluitmoratorium van kracht is, worden verder behandeld in de verlengde asielprocedure (zie blz. 5) De verwachting is dat door de voorgestelde veranderingen, meer zaken dan in de huidige AC-procedure in de algemene asielprocedure zullen worden afgehandeld. Dit heeft gevolgen voor de behandeling van zaken bij de rechter (zie verder onder paragraaf werklust).

Asielzoekers die na afwijzing van de eerste asielaanvraag in de huidige AC-procedure in beroep zijn gegaan, hebben geen recht op opvang. Zij zijn vertrekplichtig, omdat het beroep geen schorsende werking heeft. Om uitzetting te voorkomen dient een verzoek om een voorlopige voorziening (vovo) te worden ingesteld. De behandeling van het verzoek om een vovo mag in Nederland worden afgewacht. De AC-zaken worden thans door de rechtbanken met voorrang afgehandeld (de zogenoemde voorrangregeling). Het humanitaire belang van de aanvrager maakt deze snelheid geboden. In de beleidsbrief asiel wordt aangegeven dat het voornemen bestaat om aan deze groep opvang te verlenen gedurende de behandeling van het beroepschrift. Het spoedeisend belang om zaken met voorrang bij de rechtbanken te behandelen komt hiermee te vervallen.

In een brief van 22 februari 2008 (kenmerk UIT 12184 ONTW / RMD) aan de Directeur-Generaal Wetgeving, Internationale Aangelegenheden en Vreemdelingenzaken, heeft de Raad onder meer opgemerkt dat de omvang van de kosten en de besparingen voortvloeiend uit de beleidsbrief asiel, voor een aanzienlijk deel afhangt van de termijn waarop de rechter in de AC-procedure uitspraak doet over de vraag of betrokkene al dan niet in Nederland mag blijven. Nu het spoedeisend belang door het gestelde in de beleidsbrief zou komen te vervallen, behoort de voorrangregeling volgens de Raad geen uitgangspunt bij de berekeningen te zijn.

In reactie hierop is in een brief van 21 maart 2008 van de Staatssecretaris van Justitie (kenmerk 5537111/08/DVB) aangegeven dat naar aanleiding van voornoemd signaal het beleidsvoornemen is aangepast in die zin dat de periode van het verlenen van opvang na afwijzing AC, wordt beperkt tot maximaal vier weken. In laatstgenoemde brief wordt gesteld dat deze situatie kan worden gecreëerd door de vertrektermijn na afwijzing AC op vier weken te stellen en gedurende die periode de vreemdeling opvang te bieden. In de vier weken vertrektermijn na afwijzing AC zal de vreemdeling, zo staat in de brief vermeld, het rechtmatig verblijf behouden³. Gelijk aan de bestaande systematiek van OC-zaken zal de opvang pas worden beëindigd na ommekomst van deze vertrektermijn.

Het AC-beroep zal in deze optie – gelijk de huidige situatie - geen schorsende werking hebben. In dit beleidsvoornemen blijft de termijn waarbinnen beroep kan worden ingesteld tegen de beslissing van de IND in de algemene asielprocedure gehandhaafd op één week. Na verloop van de vier weken vertrektermijn eindigt de opvang. De vreemdeling zal een vovo moeten indienen om uitzetting te voorkomen. Hieruit volgt een voldoende spoedeisend belang om de toekomstige algemene asielzaken zoveel mogelijk op dezelfde wijze als de huidige de AC-zaken te blijven behandelen. Op een AC-zitting kan, zoals ook nu het geval is, de vovo worden behandeld en (meestal) tevens het beroep worden afgedaan.

³ Opmerking verdient dat de vreemdeling, anders dan uit de brief van 21 maart 2008 kan worden afgeleid, naar de huidige stand van de wetgeving in de vier weken vertrektermijn geen rechtmatig verblijf heeft.

datum 15 mei 2008
kenmerk UIT 12564 ONTW / RMD
pagina 3 van 4

Herhaalde aanvragen

Voorgesteld wordt om, met het bestaande artikel 83 Vw2000 als uitgangspunt, het voor de rechter mogelijk te maken rekening te houden met pas tijdens het beroep beschikbaar gekomen documenten of met tussentijds gewijzigd beleid, ten gunste van de effectieve geschillenbeslechting in beroep (blz. 17). De Raad heeft inhoudelijk geen commentaar op dit voorstel, wel zal de voorgestelde wijziging leiden tot werklastconsequenties.

Werklast

In deze paragraaf wordt uitgegaan van de door de IND voor haar organisatie geprognosticeerde werklast. Immers de rechtbanken zijn in het logistieke proces wat de zaaksinstroom betreft volgend op de IND. De cijfermatige prognoses van de IND zijn indicatief voor de werklastinschattingen van de rechtbanken. Omdat op het moment van uitkomen van dit advies de ex-ante uitvoeringstoets (EAUT) van de IND nog niet gereed was, is gebruik gemaakt van de cijfers in het eindconcept EAUT van de IND versie 29 april 2008. Indien de cijfers van de IND zoals opgenomen in dit eindconcept wijziging ondergaan dan heeft dit uiteraard gevolgen voor de berekening van de werklastconsequenties voor de gerechten.

In de concept EAUT wordt uitgegaan van een instroom van 1048 extra AC-beroepen bij de vreemdelingenkamers van de rechtbanken, waarbij in 95% van de gevallen een voorlopige voorziening zal worden aangevraagd. In totaal gaat de Raad dan ook uit van 2047 AC-zaken. Het aantal OC-beroepen zal met 1141 zaken inclusief voorlopige voorzieningen afnemen. Per saldo neemt de instroom van het aantal beroepen bij de vreemdelingenkamers toe met 907 zaken. Tegen de huidige productgroepprijs van €764,64 per zaak betekent dit dat de huidige kosten jaarlijks als gevolg van de instroom zullen stijgen met een bedrag van €676.907

De verschuiving van het aantal OC-zaken naar de algemene asielprocedure heeft gevolgen voor de gemiddelde behandeltime van AC-zaken. Het aantal zaken dat versneld op zitting wordt gebracht verdubbelt naar verwachting. Er zullen minder intrekkingen en vereenvoudigde afdoeningen zijn omdat vreemdelingen niet ondertussen zijn vertrokken of andere statussen hebben verkregen. Ook zal een andere wijze van behandeling ontstaan (bijvoorbeeld meer schorsingen en toepassing van onderzoeksbevoegdheden). Uitgangspunt is dat de onderdelen instructie-, zitting- en uitspraaktime van de gemiddelde behandeltime voor AC-zaken zal verdubbelen.

Daarnaast gaat de Raad ervan uit dat de instructie- en zittingstijd als gevolg van de uitbreiding van de ex nunc toets, zoals hierboven beschreven, met 40% zal toenemen.

De uitbreiding van de behandeltime moet worden verwerkt in de huidige prijzen voor de vreemdelingenkamers. Deze prijsverhoging zal jaarlijks in totaal ca. €1,8 mln. extra kosten.

Ook de verschuiving in aantallen AC- en OC-zaken zal gevolgen hebben voor de afgesproken prijzen. De gevolgen voor de gemiddelde zaakswaarde levert een jaarlijkse besparing op van een bedrag van € 909.256.

datum 15 mei 2008
kenmerk UIT 12564 ONTW / RMD
pagina 4 van 4

Jaarlijkse kosten met onderscheid in gevolgen instroom en prijseffect

Financiële gevolgen voor de instroom	676.907
Financiële gevolgen door aanpassing behandeltijd	1.789.011
Financiële gevolgen aanpassing gemiddelde behandeltijd	-909.256
Totale jaarlijkse kosten	1.556.663

De Raad gaat ervan uit dat hij geconsulteerd wordt over de aanpassingswetgeving die zal volgen op deze beleidsbrief. De werklastconsequenties zullen dan nader worden bezien.

Hoogachtend,

T. Groeneveld
Lid Raad voor de rechtspraak